zorg voor elkaar in opsterland

OKO | OPSTERLAND
OPGROEIEN IN EEN KANSRIJKE OMGEVING

Onderdeel van het 'Uitvoeringsprogramma Preventie Jeugd 2024'

'It's easier to build strong children, than to repair broken men'

Concept Beleids- en Projectplan

Gemeente Opsterland

2024-2028

Tamara van Houten en Robert de Jong

maart 2024

gemeente Opsterland

Inhoud

Aanleiding 3
Haalbaarheidsonderzoek 5
OKO -aanpak 6
Hoe werkt OKO? 8
Opsterlandse jongeren in beeld 9
Preventiebeleid 15
Doelstellingen OKO in Opsterland 19
Beheers aspecten 22
Monitoring 24
Organisatie 24
Planning 26

Aanleiding

In een wereld waarin de uitdagingen voor opgroeiende jongeren steeds complexer worden, zet de gemeente Opsterland zich vastberaden in voor het welzijn en de ontwikkeling van haar jeugd. In de afgelopen decennia is er, in Nederland, veel onderzoek gedaan naar alcohol- en middelengebruik onder jongeren. De laatste jaren is er ook steeds meer oog voor de mentale gezondheid onder jongeren. De mentale gezondheid van jongeren lijkt veel invloed te hebben op het wel of niet gebruiken van alcohol en middelen onder jongeren.

Alcoholgebruik kost de maatschappij ongeveer €4,2 miljard euro[1]. Dit geld gaat onder meer naar de medische gezondheidszorg (bijvoorbeeld bij alcoholvergiftiging, verkeersongevallen en de behandeling van ontwikkelde ziektes die alcohol gerelateerd zijn), verloren arbeidsproductie, verslechterde schoolprestaties, inzet van politie en justitie.

Ten aanzien van het middelengebruik zien we dat er verschillende maatregelen zijn geweest om het gebruik van alcohol en tabak tegen te gaan. Er wordt hierdoor een daling waargenomen in dit gebruik. Er wordt echter ook gezien dat deze daling vanaf 2017 stagneert. De maatregelen/campagnes die daarna volgen, lijken minder effect te hebben. Ondanks de inzet van ons gebiedsteam en onze ketenpartners lukt het in gemeente Opsterland nog niet om het gebruik van alcohol, middelen en tabak verder terug te dringen naar het gewenste niveau. De zorgen over jongeren die al op jonge leeftijd experimenteren met middelen nemen juist toe.

Tegelijkertijd zien we dat de mentale gezondheid van onze jongeren onder druk staat. In Fryslân ervaart 17 procent van de inwoners van Fryslân veel stress. De meeste stress (29%) wordt ervaren onder 18-34 jarigen.[2] Onder de Opsterlandse jongeren (tussen 12 en 18 jaar) is dit zelfs 53%. Ongeveer een derde van onze jongeren heeft in de afgelopen 12 maanden suïcidegedachten gehad, hetzelfde percentage ervaart psychische klachten. In vergelijking met de Nederlandse jeugd gaat het met de Opsterlandse jeugd op dit vlak minder goed.[3] De inzet die we met onze ketenpartners om de mentale gezondheid te verbeteren leveren is groot, maar het is nog niet genoeg om te zorgen dat de mentale gezondheid toeneemt.

Inzet van jeugdhulp is noodzakelijk om de mentale gezondheid te verbeteren en het middelengebruik te doen afnemen onder onze jeugd. Deze inzet kost veel geld. Dit geeft de impuls om kosten, die hiermee gepaard gaan en oplopen, te willen besparen. Hiervoor wordt vaak gekozen voor de inzet van kostenbesparende preventie. We zouden graag zien dat dit de impuls tot het inzetten van preventie, is omdat de mentale gezondheid verbeterd en het middelengebruik is afgenomen, waardoor de behoefte aan de inzet van jeugdhulp afneemt. Kostenbesparing hierop is dan een zeer welkome bijvangst.

[1] RIVM. 2018. Maatschappelijke kosten-baten analyse van beleidsmaatregelen om alcoholgebruik te verminderen (rivm.nl)
[2] Welzijn in Fryslân - Planbureau Fryslân (planbureaufryslan.nl)
[3] Corona gezondheidsmonitor 2021

Deze ontwikkelingen en signalen benadrukken de noodzaak van een gerichte en integrale aanpak, waar het (in)formele netwerk om de jongeren heen krachtiger ingezet wordt, om zo een kansrijke opgroeiomgeving voor de jongeren te creëren. Hierin is vasthoudendheid en een lange adem nodig om veranderingen met impact te bewerkstelligen. OKO (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving) heeft al deze elementen in zich en past uitstekend bij wat wij willen bereiken.

De OKO-aanpak richt zich op het creëren van een positieve, gezonde en veilige leefomgeving voor jongeren (tussen 10 en 18 jaar). Opgroeien in een dergelijke omgeving vergroot de mentale gezondheid en maakt de kans op alcohol- of middelengebruik kleiner. Met OKO werkt iedereen in de gemeente samen aan het vormen van deze positieve leefomgeving, door in te zetten op 4 domeinen die centraal staan binnen de aanpak:

- thuis (gezin),
- op school,
- in de vriendenkring (peergroep) en
- in de vrije tijd.

De OKO-aanpak is een meerjarige aanpak om, op basis van data over de lokale jeugd, duurzaam te werken aan gezonde en gelukkige jongeren. De aanpak is wetenschappelijk onderbouwd en gebaseerd op het succesvolle IJslandse preventiemodel.

Vanuit de Friese Preventie Aanpak is in het najaar van 2022 de position paper ‘Fryske Mienskip Oanpak’ verschenen (zie bijlage 2), gebaseerd op de OKO-aanpak. Het uitrollen van de ‘Fryske Mienskip Oanpak’ is een te groot project is om in 1 keer te doen. Starten met de OKO-aanpak is logische stap om eerst te zetten. De OKO-aanpak zal in gemeente Opsterland onderdeel zijn van de preventieagenda en het ‘Uitvoeringsprogramma Preventie Jeugd’ en dient als vliegwiel om in de komende jaren uit te breiden naar de ‘Fryske Mienskip Oanpak’.

De meeste van onze jongeren gaan in de omliggende gemeentes naar voortgezet onderwijs. Om goed handen en voeten te kunnen geven aan deze aanpak en te bekijken of een OKO-aanpak passend is in onze gemeente, hebben we een verkenning middels een haalbaarheidsonderzoek laten doen. (Zie volgend hoofdstuk)

In dit projectplan gaan we verder in op de inhoud en impact van de OKO-aanpak, hoe de jongeren in onze gemeente ervoor staan en wat ervoor nodig is om met de OKO-aanpak te werken.

Haalbaarheidsonderzoek

Medio november 2023 heeft iresearch de verkenning middels het haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd, welke begin maart 2024 is opgeleverd.

De vragen voor het onderzoek waren:

1. Inventariseren hoe vergelijkbare gemeenten de OKO-aanpak hebben georganiseerd. Welke regionale samenwerking is mogelijk en welke geleerde lessen kunnen er meegenomen worden voor gemeente Opsterland?
2. Wat is het draagvlak onder lokale ketenpartners en welke rol kunnen/ willen zij vervullen in de OKO-aanpak in gemeente Opsterland?
3. Hoe kan de regionale en lokale samenwerking vorm krijgen wat is hiervoor nodig?

Uit het onderzoek is het volgende geconcludeerd en geadviseerd:

- Uit de positieve reacties van zowel (beleids)ambtenaren als ketenpartners, blijkt er draagvlak om met de OKO-aanpak in Opsterland aan de slag te gaan.
- Gezien de stand van zaken in de aangrenzende gemeenten en het feit dat de ketenpartners voornamelijk lokaal zijn georiënteerd, wordt geadviseerd om een lokale organisatiestructuur voor OKO op te zetten en de OKO-cyclus eerst lokaal te doorlopen. Hierbij wordt aan de hand van de monitor van de Opsterlandse jongeren en de dialoog met partners beleid gevormd.
- Om te zorgen voor een gemeenschapsaanpak is het nodig dat samen met partners, ouders en jongeren zelf uitvoering wordt gegeven aan dit beleid.
- Om de hele leefomgeving van jongeren positief te beïnvloeden is het belangrijk om aan alle vier de domeinen van OKO te werken. Met de monitor en de dialoogsessie worden speerpunten bepaald waar extra inzet op nodig is.
- Afhankelijk van de beleidsvorming en de wensen en behoeften van de jongeren wordt geadviseerd om op uitvoeringsniveau de samenwerking met aangrenzende gemeenten op te zoeken en nauw contact met de aangrenzende gemeenten te hebben om ervaringen en signalen uit te wisselen. Waarbij wordt geadviseerd om met gemeente Smallingerland hiervoor een structureel overleg in te plannen. Het wordt aangeraden met gemeente Heerenveen contact te zoeken als de volgende monitor gaat plaatsvinden om gezamenlijk scholen te stimuleren hieraan deel te nemen. Door samenwerking met aangrenzende gemeenten kan het bereik van de Opsterlandse jongeren worden verhoogd.
- Het advies luidt ook om met de lokale OKO-aanpak de komende jaren stap voor stap te verbreden naar de Fryske Mienskip Oanpak. Dit kan door de samenwerking met andere Friese gemeenten uit te breiden en/of te intensiveren. Daarnaast kan de aanpak verbreden naar jongere (*lyts*) en oudere doelgroepen (*grut en wiis*). Zo wordt de hele gemeenschap ingezet om gezonde en gelukkige Friese inwoners te stimuleren.

OKO -aanpak

Wat is OKO?

OKO …

- … is een werkwijze om jongeren gelukkiger en gezonder op te laten groeien en te voorkomen dat jongeren gaan drinken, roken of drugs gaan gebruiken.
- … werkt daarom aan een positieve, gezonde en veilige leefomgeving voor jongeren.
- … onderzoekt hoe het met de jongeren in de gemeente gaat en welke onderwerpen extra aandacht verdienen.
- … helpt bij de samenwerking tussen gemeenten, ouders, scholen, jongerenwerkers en andere professionals in de buurt.
- … is een meerjarige aanpak om zo duurzaam te werken aan gelukkige en gezonde jongeren.
- … is wetenschappelijk onderbouwd en gebaseerd op het succesvolle IJslandse preventiemodel



Figuur 1: Domeinen in de omgeving jongeren

Jongeren kunnen zich beter ontwikkelen wanneer zij opgroeien in een positieve, gezonde en veilige leefomgeving. Opgroeien in deze omgeving maakt ook de kans kleiner dat zij gaan drinken, roken of drugs gaan gebruiken. Met OKO werkt iedereen in de gemeente samen aan het vormen van de positieve leefomgeving voor jongeren: thuis (gezin), op school, in de vriendenkring (peergroep) en in de vrije tijd. Dit zijn de vier domeinen die in OKO centraal staan.

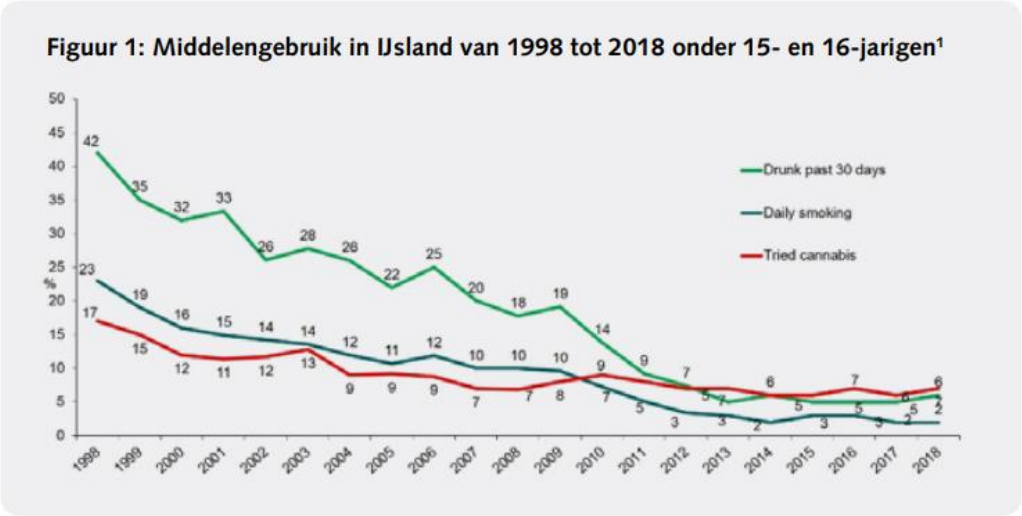
In elk van deze vier domeinen gaan samenwerkingspartners aan de slag. Ze versterken de beschermende factoren en pakken de risicofactoren aan. Dit gebeurt op basis van de resultaten van de vragenlijsten die afgenomen worden onder jongeren en daarnaast op basis van overleg met lokale partners over deze resultaten. De OKO aanpak bestaat dus niet uit een vast pakket aan interventies of campagnes. Lokaal wordt besproken wat de grootste aandachtspunten zijn en waar kansen liggen om deze aan te pakken.

Beschermende factoren
Binnen de vier domeinen zijn beschermende en risicofactoren beschreven. Zo verhogen steun van ouders en een positieve sfeer op school het geluk van jongeren. Deze beschermende factoren kunnen daarnaast voorkomen dat ze gaan drinken, roken of drugs gaan gebruiken.

Risicofactoren
Pesten en tot laat buiten rondhangen verminderen juist het geluk van jongeren en vergroten de kans dat ze gaan drinken, roken of drugs gaan gebruiken.

OKO en de IJslandse aanpak

OKO is gebaseerd op het IJslandse preventiemodel. In de jaren '90 was IJsland het land met, op dat moment, de meest middelen gebruikende jongeren in Europa. Sinds de invoering van het IJslandse preventiemodel, twintig jaar geleden, is het middelengebruik onder de IJslandse jeugd sterk gedaald en behoort zij nu tot het land met de minst gebruikende jongeren in Europa. De aanpak wordt inmiddels in 34 landen in de wereld toegepast.



Figuur 3 Verloop middelengebruik in IJsland



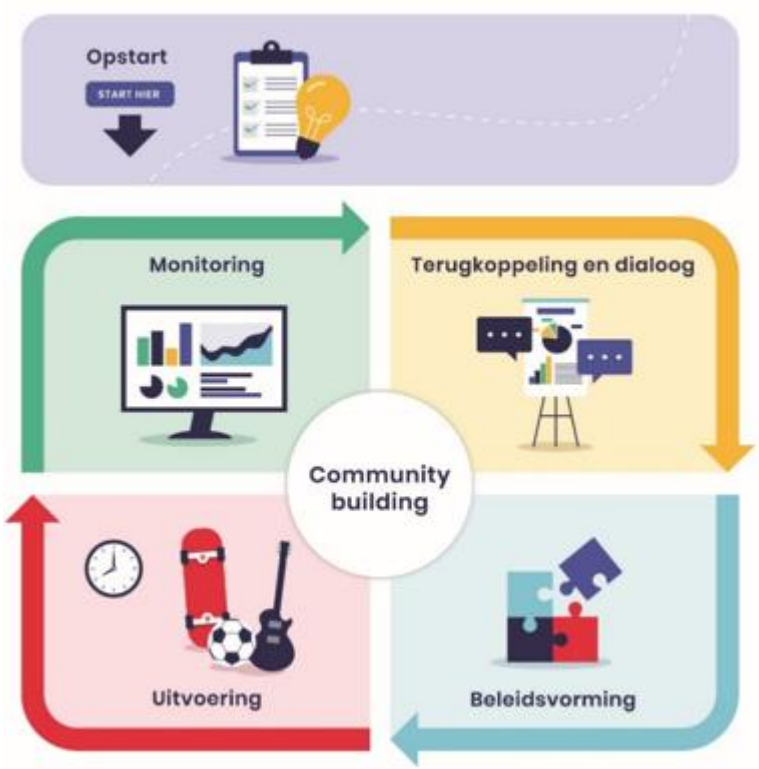
Figuur 2: Beschermende- & risicofactoren

Tussen 2018 en 2021 hebben negen Nederlandse gemeenten in een pilottraject gewerkt met het IJslandse preventiemodel. Gedurende deze pilot-fase is de IJslandse aanpak vertaald naar de Nederlandse context. Na de pilot-fase is de aanpak onder een nieuwe naam verder gegaan: Opgroeien in een Kansrijke Omgeving. De aanpak is een wetenschappelijk onderbouwde benadering (evidence-based) om middelengebruik (alcohol, tabak en drugs) onder jongeren te voorkomen en het welbevinden van jongeren te vergroten. Het model is gericht op het implementeren van maatregelen en lokale interventies die risicofactoren voor middelengebruik verminderen en beschermende factoren versterken.

Hoe werkt OKO?

De gemeente coördineert de aanpak. Zij brengt ouders en lokale partners bij elkaar zodat er een ‘community’ ontstaat rond de opgroeiende jongeren. Samen doorlopen zij iedere twee jaar de aanpak van OKO; van monitoring naar dialoog, beleidsvorming en uitvoering.

0) Opstart: Voorafgaand aan de cyclus is het belangrijk een aantal zaken geregeld te hebben zoals, personele bezetting, financiering en politiek draagvlak voor minimaal 4 jaar.
1) Monitoring: Jongeren in het voortgezet onderwijs vullen een vragenlijst in over hoe ze zich voelen, in hoeverre ze alcohol drugs of tabak gebruiken en over de aanwezigheid van beschermende en risicofactoren.
2) Dialoog: Kort na de afname van de vragenlijst bespreekt de gemeente de resultaten met de scholen, ouders en andere lokale partners: “Wat vinden wij als community van de cijfers? Waar willen we wat aan doen? Wat kun je/jouw organisatie bijdragen?” Samen bepalen ze de drie belangrijkste veranderpunten.
3) Beleidsvorming: Voor elk veranderpunt kiezen zij de best passende en werkende aanpakken en activiteiten. Dit kunnen bestaande aanpakken maar ook nieuwe activiteiten zijn. Belangrijk is dat de activiteiten en aanpakken de beschermende factoren versterken en de risicofactoren verminderen. Iedere samenwerkingspartner kan hierbij vanuit haar eigen mogelijkheden en expertise meewerken.
4) Uitvoering: De gemeente en haar samenwerkingspartners voeren de geplande aanpakken en activiteiten uit. Aan het einde van de cyclus volgt er een evaluatie en begint de aanpak weer bij de vragenlijst (monitoring).



Figuur 4 OKO cyclus

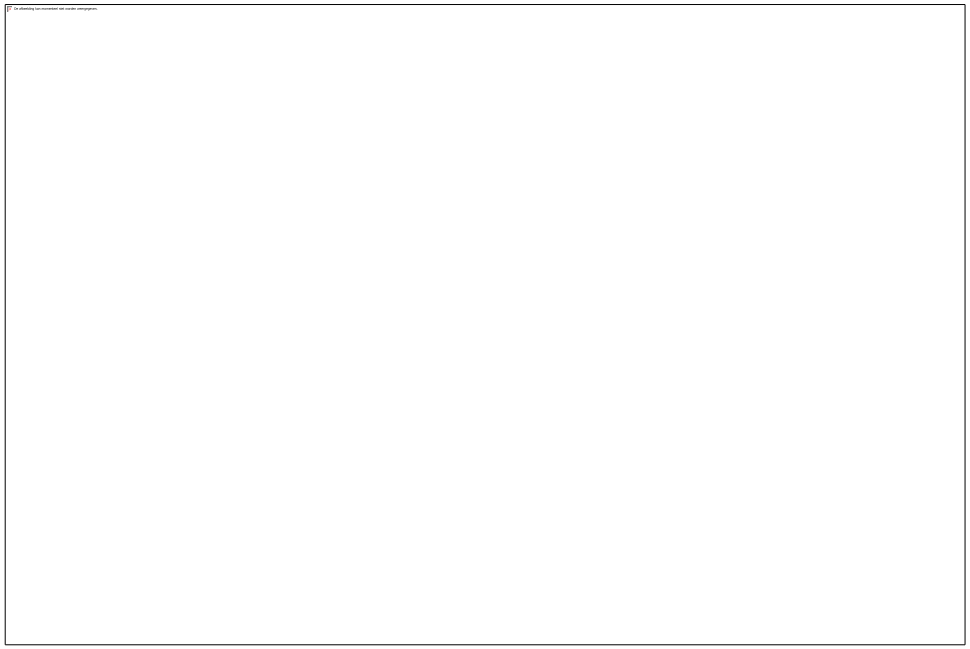
Voor meer informatie: https://www.trimbos.nl/aanbod/opgroeien-in-een-kansrijke-omgeving/

Opsterlandse jongeren in beeld

OKO richt zich op jongeren tussen de 10 en 18 jaar. In Opsterland zijn dit er ruim 2900, waarvan er 1700 naar het VO gaan.
Aan de hand van de verschillende GGD gezondheidsmonitors, Corona Gezondheidsmonitor, RIVM en DUO wordt een beeld geschetst van de Opsterlandse jongeren van 12 tot 18 jaar oud. Daarnaast worden de signalen van onze ketenpartners beschreven.

Alcohol en roken in Nederland

In de afgelopen decennia zijn er verschillende maatregelen ingezet om gebruik van alcohol en middelen tegen te gaan. Zo is in 2002 de tabakswet ingegaan, is in 2014 de leeftijdgrens verhoogd van 16 naar 18 jaar en zijn er in 2016 zijn er strengere verpakkingseisen gesteld (waarschuwingen en verpakking zonder merklogo). Wanneer er gekeken wordt naar de trend van alcohol- en middelengebruik, zien we dat er een afname is.
Echter we zien ook dat aangaande alcohol vanaf 2015 en aangaande tabak vanaf 2017 ongeveer het laagste punt bereikt wordt. Vanaf dan stagneert afname en blijft gebruik rond hetzelfde percentage hangen. De maatregelen/campagnes (nationaal preventieakkoord, waaronder accijnsverhoging, beperken verkooppunten en ontmoediging van roken in het openbaar) die daarna volgen, lijken minder effect te hebben.
Hoewel deze dalingen goed nieuws zijn, zien we dus ook dat de daling al langere tijd niet meer lijkt door te zetten.
Over het algemeen kan gesteld worden dat er in Nederland een daling is ingezet van het alcohol, tabak en cannabis gebruik onder jongeren sinds 2016. Om een verdere daling te realiseren is meer nodig dan aanpassing van wet- en regelgeving.

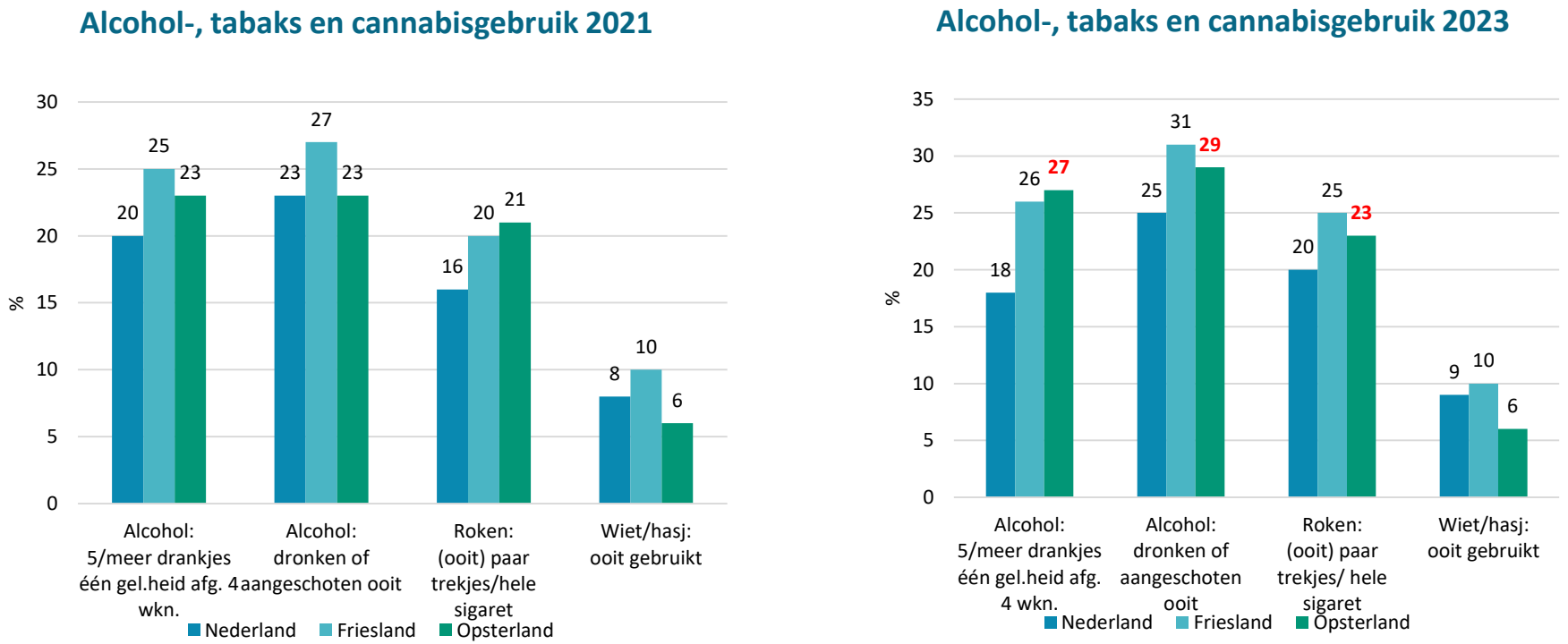


Figuur 5 Trends in alcohol- en tabaksgebruik onder scholieren (12-16 jaar) die tenminste 1 keer het middel gebruikt hebben,Bron: Nationale drugsmonitor

Alcohol-, tabaks- en cannabisgebruik in Opsterland

Ten opzichte van de jongeren in Nederland, zien we dat de gemiddelde percentages van gebruik van alcohol, tabak en cannabis onder de Friese jongeren hoger is. In Opsterland is middelengebruik in vergelijking met de Friese jongeren over het algemeen lager. Ten opzichte van de Nederlandse jeugd zijn de cijfers in Opsterland, uitgezonderd cannabisgebruik, vergelijkbaar of hoger. Waarbij we zien dat het alcoholgebruik in 2023 fors hoger is.
In vergelijking ten opzichte van 2021 is in 2023 alcohol- en tabaksgebruik onder onze jongeren gestegen (in de tabel rood gemarkeerd).

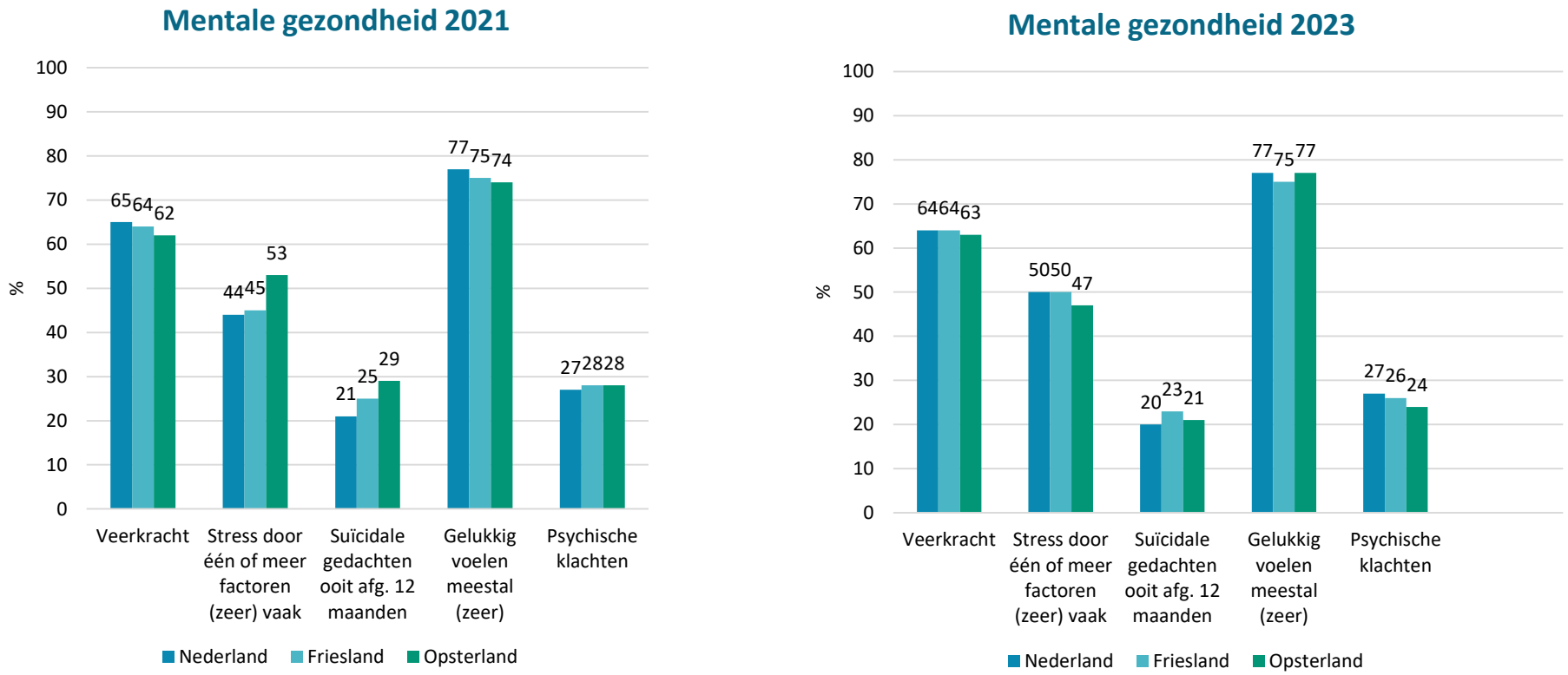
Binnen gemeente Opsterland zijn er diverse ketenpartners, zoals het jongerenwerk, het gebiedsteam, team handhaving, verslavingszorg, scholen en huisartsen, die zich inzetten om te voorkomen dat jongeren middelen gaan gebruiken. Voorlichting aan jongeren en ouders is hier onderdeel van. Daarnaast zijn er verschillende ketenpartners zie zich inzetten om (problematisch) gebruik terug te dringen, door in gesprek met jongeren te gaan en hun systeem te ondersteunen. Ondanks dat onze ketenpartners zich inzetten, zien we dat het gewenste effect nog niet is bereikt.



Figuur 6 Cijfers Alcohol-, tabaks- en cannabisgebruik, Bron: GGD Corona Gezondheidsmonitor 2021 en GGD monitor 2023

Mentale gezondheid

Er wordt de laatste tijd veel stilgestaan, geschreven en onderzocht hoe het gaat met de mentale gezondheid van jongeren. Dat is niet vreemd, want in relatief korte periode (gemeten vanaf 2017) is er in Nederland sprake van een forse toename in mentale problematiek.



Figuur 7 Cijfers mentale gezondheid, Bron: GGD Corona gezondheidsmonitor 2021 en GGD jeugdmonitor 2023

Uit de Corona Gezondheidsmonitor (zie figuur 2) komt naar voren dat 74% van de jongeren in Opsterland zich meestal gelukkig voelt en 62% zich veerkrachtig voelt. Daar staat tegenover dat van de Opsterlandse jongeren 53% vaak stress ervaart, 29% van de jongeren in de afgelopen 12 maanden suïcidegedachten heeft

gehad en 28% van de jongeren psychische klachten ervaart. In vergelijking met de Nederlandse jeugd gaat het met de Opsterlandse jeugd op dit vlak minder goed.[4]

In de GGD jeugdmonitor is een groot verschil te zien in de mentale gezondheid van jongeren (12-18 jaar) tussen jongens en meisjes. 45% van de meisjes geeft aan psychische klachten te hebben, tegenover 14% van de jongens. Dit is vooral terug te zien bij de 15-18 jarigen. Hetzelfde is terug te zien bij het hebben van suïcidegedachten en het zich eenzaam voelen.[5]

Uit het onderzoek van HBSC (Health Behaviour in School-aged Children) – Nederland, gedaan in 2021, komt naar voren dat meisjes in het voortgezet onderwijs op de alle schalen (emotionele problemen, gedragsproblemen, hyperactiviteit/ aandachtsproblemen, problemen met leeftijdgenoten en totale problemen) fors meer problemen scoren dan in 2017. Ook wordt aangegeven dat zij aanzienlijk vaker aan meer dan één keer per week psychosomatische klachten te hebben dan vier jaar geleden. In het basisonderwijs wordt een flinke stijging gezien bij meisjes die kampen met emotionele problemen. Hoewel jongens in zowel het basis- als voortgezet minder met emotionele problemen kampen is ook bij hen sprake van een (lichtere) stijging.[6]

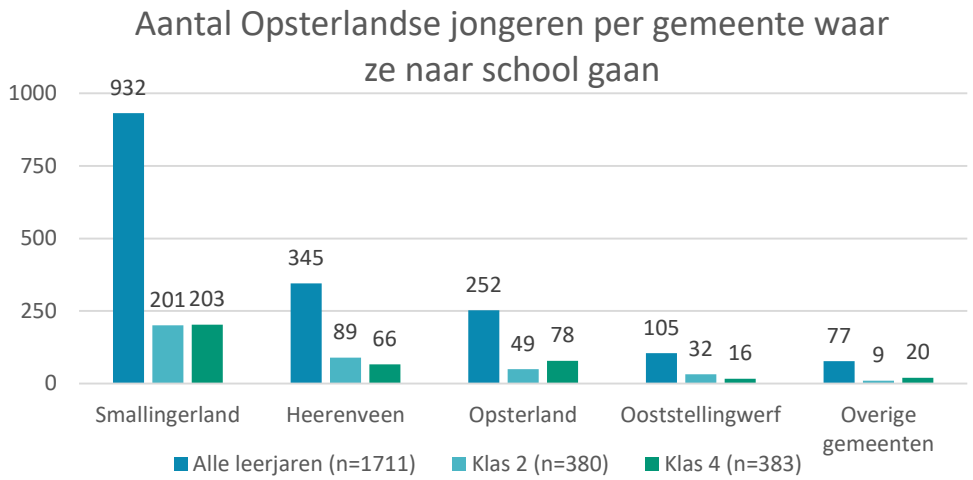
Thuiszitters

Het aantal jongeren dat uitvalt en deels of geheel thuis zit neemt toe. Er wordt gezien dat veel thuiszitters kampen met psychische problemen (al dan niet in combinatie met systemische problematiek), zowel in het primair onderwijs als het voortgezet onderwijs.

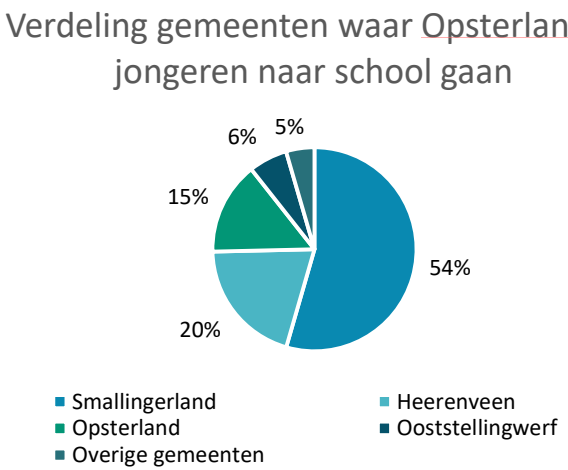
Vindplekken

Aangezien OKO een gemeenschapsaanpak is, is het van belang om te waar jongeren zich bewegen en wat een logische gemeenschap is waar omheen lokale partners betrokken kunnen worden. In Figuur 3 en 4 is te zien dat het overgrote deel van jongeren uit Opsterland buiten de gemeentegrenzen naar school gaat (85%). De meerderheid van de jongeren gaat in de gemeente Smallingerland (54%) en Heerenveen (20%) naar school[7].

[4] Corona gezondheidsmonitor 2021
[5] GGD Jeugdmonitor 2023
[6] Cijfers over welbevinden en mentale gezondheid | Nederlands Jeugdinstituut (nji.nl)
[7] DUO 2022



Figuur 8 Opsterlandse jeugd op school per gemeente



Figuur 9 Percentage schoolgaande Opsterlandse jeugd per gemeente

Volgens ketenpartners bevinden de jongeren zich in hun vrije tijd voornamelijk op de volgende plekken: online (met name op TikTok en Snapchat), bij (sport)verenigingen, thuis, in keten en jeugdhonken, op straat en veldjes, bij de soos in Gorredijk en bij bijbaantjes. We zien ook dat er veel jongeren van buiten onze gemeente hun vrije tijd hier spendeert. Zo zijn er bijvoorbeeld veel jongeren uit Jubbega die in Gorredijk worden gezien. Op dit moment hebben we niet alle jeugd in beeld en kunnen daarmee ook niet zeggen hoeveel jongeren wat in hun vrije tijd doen en in welke gemeente ze zich veelal bevinden.

Signalen stakeholders

Met onze ketenpartners, zoals het Gebiedsteam, POH-jeugd, VNN, Onderwijs, Jongerenwerk, Politie, Handhaving, Cultuurcoach, Sport Fryslân en de GGD is gesproken over het alcohol- en middelengebruik in Opsterland. Daarnaast is ook gesproken over de preventie aanpak ‘Opgroeien in een Kansrijke Omgeving’ (OKO). Tijdens deze gesprekken zijn de volgende signalen naar boven gekomen:

- Er zijn zorgen over kinderen in het basisonderwijs die op een steeds jongere leeftijd tabak en soms zelfs cannabis proberen. Precieze aantallen niet bekend. Onze ketenpartners signaleren de toename van middelen onder de jonge jeugd wel.
- Daarnaast signaleren verschillende ketenpartners ook dat kinderen uit groep 7 of 8 aansluiting vinden bij de oudere overlast gevende groepen jongeren.
- Ook de leeftijd van jongeren dat middelen (waaronder ook harddrugs) gebruikt, is gedaald (vanaf de brugklas). Het medicatiegebruik, zowel op recept als niet op recept verkregen, is omhoog gegaan. De problematiek onder jongeren is complexer geworden in de afgelopen jaren. Professionals constateren meer jongeren die ervaring met designer drugs.

- Er is een groep jongeren in onze gemeente waar sprake is van ernstig middelen gebruik waarbij ook sprake is van intergenerationele problematiek. Ouders die zelf ook gebruiken en toestaan dat hun kind alcohol en/of drugs gebruikt. Daarnaast is er ook een groep ouders die onvoldoende opvoedingsvaardigheden hebben, onmachtig zijn door persoonlijke problemen of geen grip meer hebben op hun kinderen.
- Stakeholders wensen een gerichte en integrale aanpak, waarbij ingezet wordt op het versterken van het netwerk om de jongeren heen, om voor hen een kansrijke omgeving te creëren. Dit is een proces waarbij vasthoudendheid en een lange adem nodig is.

Analyse

Uit de onderzoeken en signalen van de stakeholders kunnen we concluderen dat het toenemende alcohol- en drugsgebruik onder jongeren de noodzaak benadrukt van preventieve maatregelen en voorlichting over gezonde levensstijlkeuzes.
Het hoge percentage jongeren met psychische klachten en suïcidegedachten en het toenemende aantal jongeren dat stress ervaart, benadrukt de dringende behoefte aan investeringen in de mentale gezondheid van jongeren. Vooral meisjes lijken vatbaar voor mentale gezondheidsproblemen, wat aangeeft dat er mogelijk specifieke interventies nodig zijn voor deze groep. Samenwerking met de gemeentes waar onze jongeren naar school gaan en zich mogelijk in hun vrije tijd begeven, is van groot belang.
Een gerichte en integrale aanpak, waar het formele en informele netwerk om de jongeren heen krachtiger ingezet wordt, creëert een kansrijke omgeving voor de jongere. Vasthoudendheid en een lange adem is hierin nodig om veranderingen met impact te bewerkstelligen. In OKO komen deze dingen samen

Preventiebeleid

Landelijk en provinciaal

Het bestaande jeugdzorgstelsel legt al sinds 2015 de nadruk op preventie en vroegtijdige interventie. Ontwikkelingen, zoals het wetsvoorstel *'Hervormingsagenda'*, de '*Regiovisie*' en '*Inkoop specialistische jeugdhulp 2024 Friesland'* en daarmee een andere invulling van complementaire ondersteuning, maken duidelijk dat de invulling van preventief jeugdbeleid wijzigt en soms zelfs een dwingender karakter krijgt.

In het '*Nationaal Preventieakkoord'* staan afspraken om Nederlanders gezonder te maken door roken, problematisch alcoholgebruik en overgewicht terug te dringen. De Rijksoverheid maakte deze afspraken met meer dan 70 maatschappelijke organisaties. In Friesland hebben wij ons aan de '*Friese Preventie aanpak' verbonden*. Binnen de '*Friese Preventieaanpak'* willen we een goede gezondheid en een gelukkig leven met gelijke kansen voor iedereen in Friesland. De '*Friese Preventieaanpak'* is de grootste samenwerking op preventie in Friesland en de plek waar alles over preventie in Friesland samenkomt.

'Nuchtere Fries', onderdeel van de *'Friese Preventieaanpak',* is een platform waarin verschillende partijen samenwerken aan het verminderen van de problematiek rondom jeugd, alcohol en drugs: alle Friese gemeenten, Verslavingszorg Noord Nederland, Politie, horecabond en GGD Fryslân. Dat doen alle partijen vanuit hun eigen organisatie én gezamenlijk vanuit het platform.

Lokaal

Op basis van deze landelijke en provinciale ontwikkelingen is het huidige beleid, zoals de '*Koers Sociaal domein'*, *Verordening en beleidsregels 'Hart voor de Jeugd'*, de '*Preventieagenda 2021-2030',* in concept zijnde *'Welzijnsnota 2025-2035'* en '*Lokaal sportakkoord Opsterland 2.0*' opgesteld.

Koers Sociaal domein

In de '*Koers Sociaal Domein'* geeft de gemeente aan 'de beweging naar de voorkant' te willen maken, zodat we problemen eerder signaleren en oplossen, waarmee we zwaardere ondersteuning (zoals vaktherapie en specialistische hulpverlening) willen voorkomen. Aan de basis van ons handelen, en daarmee ook het handelen binnen de basis en preventieve voorzieningen, liggen de leidende principes, zoals geformuleerd in onze 'Koers Sociaal domein':

- ***We gaan uit van wat de inwoner nodig heeft*** We bedenken geen oplossingen, maar definiëren de vraag, oplossingen ontstaan in de gemeenschap.
- ***Het kan wèl*** We zoeken condities hoe iets wel kan. We zoeken daarbij de grenzen van de wet- en regelgeving.
- ***Verschil mag*** Er is geen inwoner of dorp gelijk. Deze verschillen leiden tot verschillen in aanpak van beleid en uitvoering.
- ***We zijn toegankelijk*** Inwoners kunnen ons vinden en we helpen de inwoners de juiste medewerkers dan wel een andere (overheids)instelling te vinden.
- ***Monitoring geeft grip*** Signalering door te meten dat iets werkt, dat doelen worden bereikt, geeft vertrouwen.

Verordening en beleidsregels 'Hart voor de Jeugd'
Tot voor kort was de aandacht van beleid en praktijk vooral gericht op het voorkomen en verminderen van risicofactoren in de ontwikkeling van jongeren. Er vindt een geleidelijke verschuiving plaats naar aandacht voor het vergroten van beschermende factoren in het leven van jongeren, om zo een positieve ontwikkeling te realiseren. Door de beschermende factoren te vergroten, bewapenen we jongeren om te leren omgaan met tegenslagen en risicofactoren.
Met deze verordening zetten we in op het versterken van de pedagogische basis. Dat doen we o.a. door de kwaliteit van opvoeden te bevorderen, eigen kracht en regie aan te spreken, lokaal te werken en te 'normaliseren'. De kern van 'normaliseren' betekent voor ons dat de ontwikkeling van jongeren vaak met hobbels verloopt en dat daar ook vaak lastig gedrag bij hoort. We willen hulpvragen zo zwaar als moet en zo licht als kan oppakken. Hierin is een nauwe samenwerking met o.a. inwoners, de scholen en andere ketenpartners van belang.

Coalitieakkoord 2022-2026
Met het coalitieakkoord wordt richting gegeven aan waar men met elkaar met gemeente Opsterland naar toe willen. *'Mei-inoar foarút'* samen werken aan een duurzaam en toekomstbestendig Opsterland.

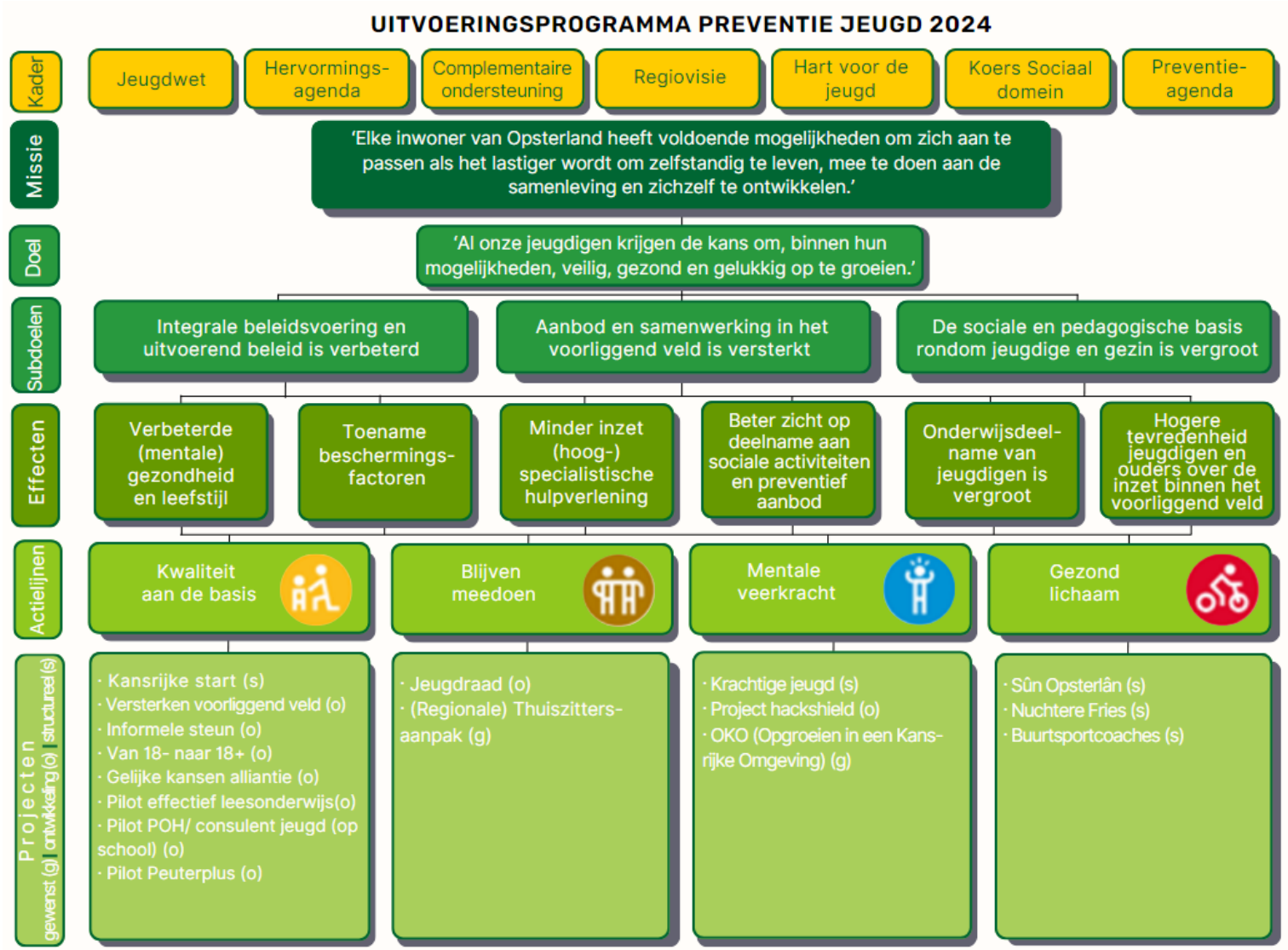
Preventieagenda 2021-2030
De *Preventieagenda 2021-2030* is gestoeld op een proactieve aanpak, gericht op het voorkomen van problemen voordat ze zich vergroten. Door vroegtijdig in te grijpen en onderliggende oorzaken aan te pakken, streven we naar een duurzaam welzijn voor de jeugd en hun gezinnen.

Welzijnsnota 2025-2035
Onderdeel van de '*Preventieagenda' is* de concept Welzijnsnota. Deze vormt de basis voor de ontwikkeling van beleid ten bate van de versterking van de sociale basis in de gemeente Opsterland. De sociale basis legt de fundamenten voor een inclusieve en ondersteunende gemeenschap, waarin iedereen kan meedoen en zich gewaardeerd voelt. Het uitvoeringsplan preventie jeugd zorgt voor verbinding met de Welzijnsnota en richt zich specifiek op het versterken van de sociale en pedagogische basis van jongeren en hun ouders.

Uitvoeringsprogramma Preventie Jeugd
Onderdeel van de '*Preventieagenda'* is het '*Uitvoeringsprogramma Preventie jeugd'*. Het uitvoeringsprogramma preventie jeugd is een praktische vertaling van de landelijke en provinciale ontwikkelingen en het lokale beleidskader. Het uitvoeringsprogramma bevordert integraal werken door onderlinge verbindingen (zowel intern als extern) te maken.

Het is een concrete uitwerking van de actielijnen van de preventieagenda die specifiek de preventie jeugd betreffen, zoals *Kwaliteit aan de basis, Blijven meedoen, Gezond lichaam* en *Mentale veerkracht.*

OKO is onderdeel van het uitvoeringsprogramma en valt voornamelijk onder de actielijn *Mentale veerkracht*, maar geeft ook invulling aan de andere genoemde actielijnen van de preventieagenda.



Figuur 10. Schematische weergave Uitvoeringsprogramma preventie jeugd 2024

Lokaal Sportakkoord Opsterland 2.0

Het Lokaal Sportakkoord 2.0 Opsterland bestaat uit 6 thema's. Het thema 'vaardig in bewegen' heeft de ambitie om alle kinderen in gemeente Opsterland van jongs af aan voldoende mogelijkheden te bieden om te sporten en bewegen. Eén van de doelen hierbij is om de sportdeelname onder jongeren te verhogen en de sportuitval bij jongeren te verlagen. De tendens van sportuitval onder jongeren is al jarenlang gaande. In de 1e jaren van het voortgezet onderwijs haken veel jongeren af bij sportverenigingen. Om deze tendens te doorbreken zetten we in op het volgende speerpunt: we zetten in op meer bewegen door en voor onze jeugd tussen 12-18 jaar in samenwerking met jongerenwerk, buurtsportcoaches, sportverenigingen en -aanbieders. Het thema 'vitale sportverenigingen' is hierin van belang. Het heeft de ambitie om alle sportverenigingen in Opsterland toekomstbestendig te laten worden. Om de jongeren blijvend bij de sportverenigingen te laten aanhaken, is het van belang om vaart te zetten achter het doel om de kwaliteit van het kader te verhogen bij de sportverenigingen. Dit is één van de redenen dat jongeren afhaken bij sportverenigingen. Door samenwerking in de dorpen en tussen verenigingen onderling te bevorderen, kunnen we hierin tegenwicht aan bieden. OKO biedt kansen om de vrijetijdsbesteding beter te gaan organiseren en samenwerking tussen alle partijen aan te jagen. Hiervoor is het Lokaal Sportakkoord Opsterland 2.0 een uitstekende aanjager.

Ambities

Per domein hebben wij de volgende ambities:



Gezin	Peergroup	Vrije tijd	School
Ouderbetrokkenheid is vergroot	Ouderverbondenheid tussen ouders van vrienden en/of leeftijdsgenoten is vergroot	Jongeren krijgen de ruimte om hun talenten te ontwikkelen binnen vrijetijdsbesteding	Jongeren voelen zich goed op school

Figuur 11 Ambities

Doelstellingen OKO in Opsterland

De algemene doelstelling van OKO in Opsterland luidt als volgt:
Gemeente Opsterland en haar ketenpartners werken samen aan het creëren van kansen, zodat onze jongeren veilig, gezond en gelukkig opgroeien, binnen hun mogelijkheden, waarmee we voorkomen dat zij alcohol of middelen gaan gebruiken.

De doelstelling van het projectplan richt zich met name op het creëren van draagvlak bij inwoners, scholen, GGD en onze ketenpartners. In eerste instantie de GGD voor het uitvoeren van de monitor en de scholen voor het afnemen van de vragenlijsten. In tweede instantie de inwoners, scholen en ketenpartners om na de dialoogsessie invulling en uitvoering te geven aan de OKO activiteiten.
Tenslotte is een doelstelling van dit projectplan om breed (politiek) draagvlak te creëren.

Het succes van de OKO-aanpak meten we aan de hand van indicatoren. Doelstellingen met indicatoren op de verschillende niveaus zijn:

Minder jongeren gebruiken alcohol- en middelen - Het percentage 12 t/m 18 jarigen in Opsterland dat ooit heeft gedronken is in 2032 gedaald naar 18% ten opzicht van 23% in 2021. - Het percentage 12 t/m 18 jarigen in Opsterland dat ooit heeft gerookt is in 2032 gedaald naar 16% ten opzicht van 21% in 2021. - Het percentage 12 t/m 18 jarigen in Opsterland dat ooit cannabis heeft gerookt is in 2032 gedaald naar 4% ten opzicht van 6% in 2021.
De mentale gezondheid is verbeterd - Het percentage 12 t/m 18 jarigen in Opsterland dat zich veerkrachtig voelt is in 2032 gestegen naar 70% ten opzicht van 62% in 2021. - Het percentage 12 t/m 18 jarigen in Opsterland dat stress ervaart is in 2032 gedaald naar 45% ten opzicht van 53% in 2021. - Het percentage 12 t/m 18 jarigen in Opsterland dat suïcidale gedachten heeft gehad (in de afgelopen 12 maanden) is in 2032 gedaald naar 20% ten opzicht van 29% in 2021. - Het percentage 12 t/m 18 jarigen in Opsterland dat zich meestal (zeer)gelukkig voelt is in 2032 gestegen naar 80% ten opzicht van 74% in 2021. - Het percentage 12 t/m 18 jarigen in Opsterland dat psychische klachten heeft is in 2032 gedaald naar 20% ten opzicht van 28% in 2021.
Veranderingen in omgeving *Beschermende en risicofactoren: doelstellingen hiervoor kunnen pas bepaald worden na de terugkoppeling van de monitor en dialoogsessies.*
Het aantal georganiseerde activiteiten is toegenomen - Het aantal georganiseerde vrijetijdsactiviteiten voor jongeren is toegenomen. - Het aantal unieke jongeren dat participeert aan de georganiseerde vrijetijdsactiviteiten is toegenomen. - Er worden jaarlijks 2 ontmoetingsactiviteiten voor ouders georganiseerd, waarbij tenminste 20% van het aantal ouders in Opsterland deelneemt. - Het aantal jongeren dat ervaart dat er voldoende ontmoetingsplekken zijn, zijn toegenomen. - Bij georganiseerde vrijetijdsbesteding zijn rolmodellen aanwezig. - De plekken waar activiteiten plaatsvinden zijn gezond en veilig
Binnen de gemeente is er politiek-bestuurlijk draagvlak voor langdurige uitvoering van de OKO-aanpak op strategische niveau (College van B&W, raadsleden), tactisch niveau (afdelingshoofden) en operationeel niveau (ambtenaren)

- De burgemeester, wethouders en de gemeenteraad worden op de hoogte gehouden over het verloop en de resultaten van de OKO-aanpak in gemeente Opsterland middels 2 terugkoppelingen per jaar. - De wethouder (incidenteel burgemeester) is in 2024 -2028 minimaal 8 keer per jaar als ambassadeur aanwezig bij een OKO evenement. - De OKO- aanpak is opgenomen in het toekomstige coalitieakkoord van 2026-2030. - De OKO aanpak en benodigd budget is opgenomen en vast onderdeel van de begroting vanaf 2025. - De verschillende beleidsdomeinen (sociaal en ruimtelijk) werken samen aan een integrale OKO-aanpak. - Gemeenteraadsleden worden uitgenodigd en zijn aanwezig bij OKO-activiteiten. - Er wordt actief ingezet op gedeeld eigenaarschap bij uitvoering van de OKO-aanpak.
Binnen de gemeente is er draagvlak voor langdurige uitvoering van de OKO-aanpak bij inwoners en ketenpartners - Er is draagvlak bij onze inwoners, ondernemers, scholen (zowel in onze gemeente als in de omringende gemeentes) en onze ketenpartners. - Alle betrokken ketenpartners dragen bij aan een gedeelde ambitie, visie en doelen. - De OKO-aanpak verankerd in de denk- en werkwijze van de onze ketenpartners. - 20 % van de betrokken ouders dragen bij aan een gedeelde ambitie en uitdragen van het OKO-gedachtengoed.
OKO-aanpak is onderdeel van de gemeentelijke communicatie - In 2025 is op de gemeente website de OKO-aanpak opgenomen. - De resultaten van de OKO-aanpak worden actief gecommuniceerd.
Ouderbetrokkenheid en -verbondenheid is vergroot - Het percentage jongeren dat aangeeft veel tijd met hun ouders door te brengen is toegenomen. - Het aantal ouders dat bekend is met de gevolgen van alcohol- en middelengebruik is toegenomen. - Het aantal ouders dat zich bewust is van hun invloed op de leefstijl van hun kinderen is toegenomen. - Het aantal ouders dat rekening houdt met het eigen alcoholgebruik in het bijzijn van hun kinderen, is toegenomen. - Het aantal ouders dat de ouders van de vrienden van hun kind kent is toegenomen. - Ontmoeting tussen ouders wordt gestimuleerd d.m.v. gezamenlijke activiteiten en het maken, tijdens deze bijeenkomsten, onderlinge afspraken met elkaar aangaande bv thuiskom-tijden en andere normen en waarden.
Jongeren gaan met plezier naar school - Het aantal jongeren dat met plezier naar school gaat is toegenomen. - De leerprestaties van jongeren zijn, passend bij hun mogelijkheden, verbeterd.

Na de dialoogsessie kunnen de doelstellingen, gericht op het verbeteren van de beschermende factoren en het verminderen van de risicofactoren, daarna uitgewerkt worden. Dat betekent dat na de dialoogsessies focus qua uitvoering aangebracht kan worden passend bij de ambities die we per domein hebben.

Verbinding met andere programma's

- Gelijke kansen alliantie
- Krachtige jeugd
- Nuchtere Fries

- Sûn Opsterlân
- Buurtsportcoaches
- Jeugdraad

Verbinding met andere beleidsterreinen

- Dorpenteam
- Armoedebeleid
- Zorg en Onderwijs
- Openbare orde en Veiligheid
- Welzijn

Afbakening

- Met dit projectplan wordt gericht op de voorbereidingsfase. Het Plan van aanpak met bijbehorende doelen en speerpunten zal worden opgesteld na de startbijeenkomst, de dialoogsessies op basis van de verkregen data van de GGD Jeugdmonitor.
- OKO richt zich op het creëren van een positieve, gezonde en veilige leefomgeving.
- OKO is een vorm van primaire preventie die zich richt op alle jongeren (van 10 tot 18 jaar) in gemeente Opsterland en richt zich vooral op de mentale gezondheid en het voorkomen van alcohol en middelengebruik.
- Voor jongeren die al veel alcohol of middelen gebruiken wordt verwezen naar interventies en maatregelen uit het basispakket en verslavingszorg.
- Voor jongeren met mentale problemen, die voorbij het stadium van universele preventie zijn, wordt verwezen naar de GGZ preventie of huisarts.
- OKO richt zich op alle jongeren en niet primair op overlast gevende groepen.

Beheers aspecten

Tijd

OKO is gericht op het veranderen van de leefomgeving waarin de jongeren opgroeien. Effecten van interventies zijn meestal pas op langere termijn zichtbaar. De aanpak vraagt dan ook een langdurige inzet. De OKO-aanpak heeft een cyclus van vier jaar. Daarmee wordt gevraagd om Opsterland voor tenminste 4 jaar te verbinden aan OKO. Deze inzet zal meerdere collegeperiodes bestrijken. Mede daarom is een breed (politiek) draagvlak binnen de gemeenteraad nodig.

In 2023 heeft de GGD een monitor gedaan welke is uitgebreid met de OKO-vragen. Dit heeft ermee te maken dat de monitor Regionaal wordt afgenomen en er al verschillende gemeentes in Friesland zijn die zich hebben verbonden aan OKO. Dit zou voor Opsterland een tijdswinst binnen de cyclus opleveren, wanneer we ons verbinden aan de aanpak. Omdat de monitoring, die na de start pas plaatsvind, al heeft plaatsgevonden.

Financiën

Het Trimbos raadt aan om 1,5 - 2,5 fte beschikbaar te stellen, afhankelijk van de grootte van de gemeente, waarvan 0,6 fte voor een projectleider. We sluiten met onze begroting aan bij het advies van het haalbaarheidsonderzoek van iresearch. In de begroting gaan we uit van:

- het aanstellen van een projectleider 16-24 uur (0,6 fte),
- de inzet voor een beleidsmedewerker (8 uur per week)
- Eventuele financiering van de inzet van ketenpartners;
  Hiervoor wordt geadviseerd om eerst te verkennen in hoeverre de gevraagde inzet voor OKO past bij de reguliere inzet van de ketenpartners. Na het bepalen van de speerpunten kan eventueel extra capaciteit gevraagd worden om hiervoor kartrekkers aan te stellen.
- OKO-monitor door de GGD;
  Binnen OKO is het gebruikelijk om eens per 2 jaar te monitoren. De GGD monitort eens per 4 jaar. Dit vraagt om een extra monitor.
- Ondersteuning Trimbos;
  Het Trimbos ondersteunt de gemeente in het gehele proces, zowel bij de implementatie als uitvoering van het project.
- Activiteitenbudget;
  Op basis van de speerpunten worden de activiteiten gekozen. Activiteitenbudgetten bij andere OKO-gemeenten lopen ver uiteen. Als op het domein vrije tijd als speerpunt is gekozen, wordt gezien dat budgetten hoger oplopen. Dit heeft te maken met de beschermende factoren op dit domein. We weten dat het opzetten van georganiseerde vrijetijdsbesteding geld kost. Enerzijds hebben we het jongerenwerk en de buurtsportcoaches die activiteiten organiseren voor de jongeren, waarvan dus een deel van de activiteiten uit bestaand budget kan worden georganiseerd. Budget voor jongerenwerk en de buurtsportcoaches is niet toereikend om alle bijkomende gewenste activiteiten te kunnen organiseren. Anderzijds bieden we binnen de gemeente weinig culturele activiteiten en bereiken we op dit moment slechts een klein deel van de jongeren, wat om investering van de gemeente en ketenpartners vraagt. Tijdens de verkenning binnen Opsterland zijn door de deelnemers ideeën geopperd voor laagdrempelige activiteiten die niet veel hoeven te kosten. Daarmee kan het activiteitenbudget beperkt worden gehouden.

- SPUK/GALA-middelen en aansluiten bij lopende programma's;
  Een deel van de kosten die voor OKO gemaakt zullen worden kunnen vanuit de SPUK/GALA-middelen. Dit is echter een zeer beperkt budget. Deels zal OKO aansluiten bij reeds bestaande en al lopende programma's en projecten. Echter om te kunnen bepalen wat er nodig is voor het uitbreiden van bestaande programma's en het organiseren van activiteiten, passend bij de ambities en speerpunten, kunnen we pas inschatten na het bepalen van de speerpunten.

Voor 2025 is de volgende begroting opgesteld:

Structurele kosten	**Inhoud**	**Q4 2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Projectleider - 0,6 fte	Aansturing en verbinding stakeholders	€ 20.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000
Inzet GGD - 0,2 fte	Gezondheidsbevordering	€ 2.500			
Beleidsadviseur – 0,1 fte	Aansturing projectleiding en integraliteit gemeente intern	€ 2.500	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Monitoring GGD			€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Trimbos		€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
Communicatie	Materiaal en uitvoering	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
preventieprogramma 's voorlichting	Ouderavonden, interventies jongeren	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Activiteitenbudget			€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Totaal		**€ 50.000**	**€ 130.000**	**€ 130.000**	**€ 130.000**
Inkomsten					
SPUK GALA			€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
FrIZA			€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
Totaal			**€ 30.000**	**€ 30.000**	**€ 30.000**

Randvoorwaarden

De randvoorwaarden voor het succesvol uitvoeren van OKO zijn:

- Voldoende middelen om het project te bekostigen;
- Voldoende personele capaciteit voor de projectleiding, aanjagen van samenwerking en organiseren, faciliteren en communiceren van bijeenkomsten;
- Inzet en samenwerking met het gebiedsteam en de communicatie-afdeling;
- Medewerking van en nadrukkelijke samenwerking met maatschappelijke organisaties, zoals scholen (zowel binnen onze gemeente als in de omringende gemeentes), GGD, jongeren- en welzijnswerk, verslavingszorg, buurtsportcoaches, sportverenigingen, culturele instellingen ed;
- Politiek en bestuurlijk draagvlak voor tenminste 4 jaar;

Monitoring

Een belangrijke pijler van OKO is om op basis van recente data (bij) te sturen in beleid en interventies. Deze data wordt verkregen door de tweejaarlijkse monitor van de GGD.

Organisatie

Het interne kernteam zal zorgen voor de algehele coördinatie van het project. Dit kernteam zal bestaan uit de aan te stellen projectleider, beleidsadviseur jeugd of gezondheid, adviseur zorg. Zij zorgen voor de afstemming en samenhang binnen de verschillende groepen in de organisatiestructuur.
Voor de organisatiestructuur van OKO, sluiten we aan bij het advies van iresearch (haalbaarheidsonderzoek). Zij adviseren om een organisatiestructuur op te zetten op drie verschillende niveaus. Dit zorgt ervoor dat het gedachtengoed van de OKO-aanpak goed wordt verspreid en dat het niet een project van één persoon binnen een organisatie blijft. Hiermee kan OKO aansluiten bij bestaand(e) beleid/programma's en hierin worden geborgd.

- **Stuurgroep op strategisch niveau:**
  Hierin zitten de bestuurders van de belangrijkste ketenpartners. Denk aan: Code Hans, scholen, Sport Fryslân, VNN, GGD, e.a.. Met de stuurgroep wordt ervoor gezorgd dat er bestuurlijk commitment is om met elkaar volgens OKO te werken. Er kan gekeken worden of de bestuurders van deze partijen aan andere tafels samenkomen en of OKO daar onderdeel van kan worden.
  De stuurgroep wordt voorgezeten door de wethouder Sociaal domein.
- **Beleidsgroep op tactisch niveau:**
  Hierin zitten de beleidsambtenaren van de verschillende beleidsterreinen, denk aan: onderwijs, jeugd, sport en gezondheid, cultuur, openbare orde en veiligheid, welzijn en het dorpenteam. De beleidsgroep kan aangevuld worden met beleidsmedewerkers van enkele kernpartners, denk bijvoorbeeld aan de beleidsadviseur van de GGD. Met de beleidsgroep wordt ervoor gezorgd dat OKO integraal onderdeel wordt van bestaand(e) beleid/programma's en opgenomen wordt in de huidige werkwijze. Daarnaast geeft het een sturingsmechanisme doordat beleidsambtenaren

OKO op kunnen nemen in subsidieafspraken met ketenpartners.
De beleidsgroep wordt voorgezeten door de beleidsambtenaar die hoofdverantwoordelijke is voor OKO.

- **Werkgroep op uitvoerend niveau:**
  Hierin zitten de uitvoerende professionals van de ketenpartners binnen de gemeente. Denk aan: Consulent jeugd (op school), POH-jeugd, jongerenwerker, buurtsportcoach, cultuurcoach, docent/teamleider, Gezonde school adviseur, jeugdverpleegkundige en preventiewerker verslavingszorg.
  In de werkgroep worden naar aanleiding van de monitor en de dialoogsessie de activiteiten bedacht en uitgevoerd. Bovendien worden signalen en ervaringen met elkaar uitgewisseld. Naar aanleiding van de speerpunten kunnen verschillende sub-werkgroepen worden gevormd om met een specifiek domein aan het werk te gaan.
  De werkgroep wordt voorgezeten door de OKO-projectleider. Voor de eventuele toekomstige sub-werkgroepen kan de trekkersrol bij ketenpartners worden belegd. Ook kunnen ketenpartners één op één door de projectleider betrokken worden bij gerichte activiteiten. Daarmee blijft de werkgroep behapbaar en praktisch haalbaar.

Naast deze groepen kan wordt een bredere groep ketenpartners betrokken worden tijdens de OKO-bijeenkomsten (Kick-off bijeenkomst en de dialoogsessies). Denk aan: ouders, (sport)verenigingen, Politie, Team Handhaving en de Ondernemersvereniging.

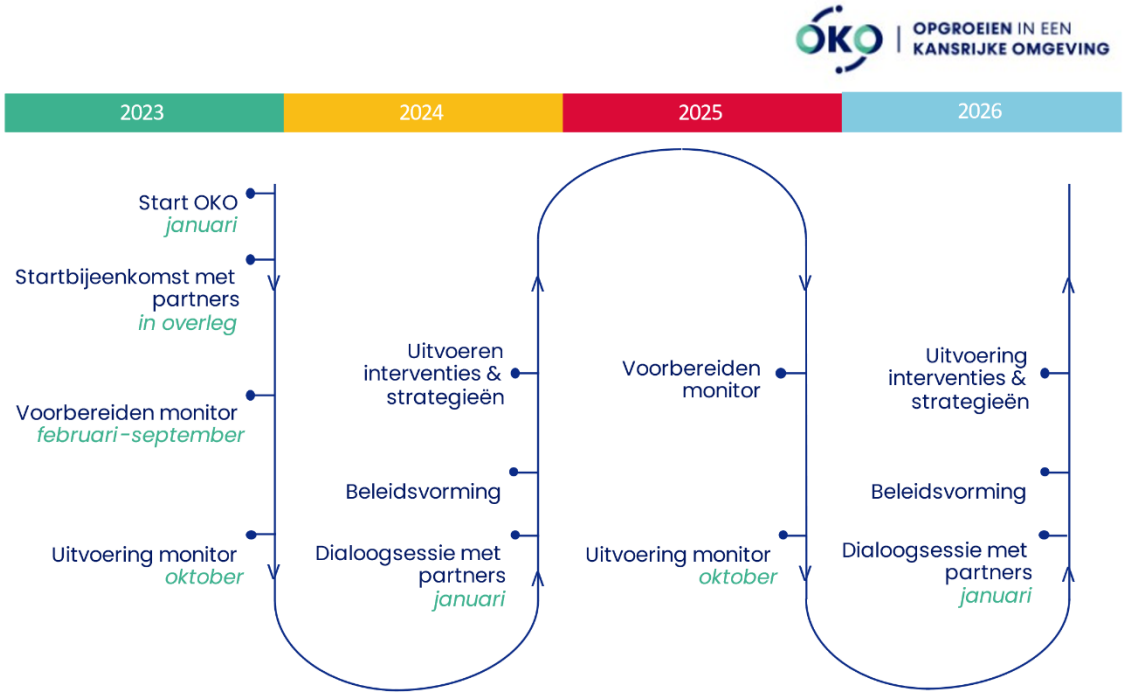
Planning

Gedurende het traject vinden er diverse bijeenkomsten en overleggen plaats die in het teken zullen staan implementatie van OKO. Daarnaast staan in de planning de monitoring, beleidsvorming, de uitvoering van interventies en strategieën.

Om beter inzicht te krijgen op OKO, het proces en te kunnen inschatten of OKO binnen onze gemeente past, hebben we, naast het laten doen van het haalbaarheidsonderzoek, deelgenomen aan de startbijeenkomst in januari.

De monitor van de GGD is in het najaar van 2023 door de GGD is uitgevoerd. Deze is uitgebreid met de OKO-vragen.

Dat betekent dat we in de planning gelijk zouden kunnen lopen met de planning van OKO door Trimbos opgesteld (figuur 12).



Figuur 12 OKO-planning

Kwartaalplanning

2024	Q2	Opstellen beleids- en projectplan
	Q2	Cijfers monitor verwerken
	Q2	Opstarten stuur-, beleids- en werkgroepen
	Q3	Startbijeenkomst
	Q4	Dialoogsessie (op basis van monitor najaar 2023, 3 speerpunten gekozen)
2025	Q1	Interventies kiezen per speerpunt
	Q2	Uitvoering interventies
	Q3	Uitvoering GGD monitor
	Q4	Monitoren en evalueren interventies
2026	Q1	OKO-cyclus start opnieuw